

Ба 114440

М. БАГДАНОВІЧ

**МУШКА-ЗЕЛЯНУШКА
І
КАМАРЫК-НАСАТЫ ТВАРЫК**

ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА
пры СІК ВССР

Р.І.Б.У.ж.О.С.
40.6 840

Ба 114440

В 73

М. БАГДАНОВІЧ

МУШКА-ЗЕЛЯНУШКА
і
КАМАРЫК-НАСАТЫ ТВАРЫК

Малюнкi мастака М. Свяцкага

054411 9

Бел. афіц. 1994 г.

ДЗЯРЖАЎНАЕ ВЫДАВЕЦТВА пры СНК БССР
РЭДАКЦЫЯ ДЗІЦЯЧАЙ ЛІТАРАТУРЫ
МІНСК — 1940

Дзяржаўнае
бібліятэчнае
БССР
Імя У. І. Леніна

115 38

Рэдактар *Г. Канавалаў*
Тэхрэдактар *І. Белкін*
К а р э к т а р *Г. Нейфах*

Здана ў друкарню 20/VII — 39 г.
Падпісана да друку 14/I — 40 г.
Аб'ём $\frac{3}{4}$ друкаванага аркуша.
Знакаў у 1 друкав. арк. 24.344.
Уп. Галоўліта БССР № А-2513.
Тыраж 10.000 экзэмпляраў.
Па пера 70 × 108 $\frac{1}{16}$.
Заказ № 1119.
Д р у к а р н я
імя Сталіна.
М і н с к,
Дом Друку.

25.04.2009

Блізка рэчкі Самацечкі камары таўкуцца,
І „таўкачыкі“ спяваюць і у скокі тнуцца:

„Гэй, гоп, таўкачыкі,
Гэй, гоп, асінавы,
Ды работы Максімавы...“

А Максім ляжыць на траўцы, сонна пазірае,
Камарок за камарочкам да яго шыбае,
І пясняр з усіх найлепшы ўжо звініць ля вуха,
Як камарыка наўмысне загубіла муха.

I

Захісталася сасонка баравая,
Затужыла дзяўчынанька маладая,
Жартаўлівая пяюшка-сакатушка,
А па імені—мушка-зелянуска:
— „Ой, чаму-ж ды не судзілася мне долі,
Што мяне і не сваталі ніколі.
А пасагу прабагатага я маю:
Куст шыпшыны ад краю і да краю,
Шчэлка ў яблыні—пры ветры каб хавацца,
Ліст альховы—на ночку пакрывацца,
Ды да краю поўны мёдам кацялішча
З жалудзёвай вялізнай скарлупішчы.
Калі гэты мёд у місачку кладзецца,
Ажна сліна ў роце набярэцца“.
Як пачуў тыя жаласці камарык—
Паскрабаў і насочак ён і тварык:
— „А чаму-бы мне ды з ёй не пажаніцца?
Пэўна, пойдзе, каб болей не журыцца.

Хоць насаценькі я, шэры, хударлявы,
Дык у скоках затое-жа рухавы...“
І схапіўся камарочак прыбірацца,
Каб ля мушкі-пяюшкі увіхацца.

II

Прыляцела мушка дахаты,—
Аж у яе камарык насаты.
Сватоўя-хрушчы усядаюць,
З бацькам-маткай штось размаўляюць:
„Мы—стральцы, шукаем куніцу,
Не куніцу, але дзявіцу“.
Гаманілі болей гадзіны
Ды гавораць так да дзяўчыны:
— „Ці да смаку наш госць багаты?“
— „Запытайце ў мамы і таты“.

Тут гарэлкай усё змацавалі,
А пасля і заручын даждалі.
Браў жаніх ад мушкі-дзяўчыны
Дарагі ручнік з павучыны,
Што яна на траўцы сцяліла
І на ясным сонцы бяліла.
У нядзелю будзе вяселле,
Захадзіў камар, як з пахмелля,—
І пье, і скача паціху,
Ды як сыпне ўраз „шырсцяніху“:
„Шырсцяніха, шырсцяніха мая,
Пакахала камара гультая.
А камар не зважае на яе,
Толькі лётае ды песні пье“.

III

Загудзела, расшумелася дубрава:
Аб вяселлі у дубраве стала слава.
Як вянок на муху свацейкі надзелі,
Ўсе навокала аж вочы праглядзелі.
А калі бацькам журылася дзяўчына,
Аж заплакала жаноцкая радзіна:
„Ускланяюся татачцы і матачцы,
Калі ўжо апрыкрыла ім ў хатачцы.
І чаму-ж вы мяне гадавалі
Ды ў чужую сямейку аддалі?“
Ў каравайніцы вулітак запрасілі,
І яны дзяжу на продзіў замясілі.
Авадзень быў камаровым старшым дружкай,
Рассыпаўся дробным макам перад мушкай.

Матылькі-баяры, пчолачкі-баяркі—
Спрытны, шпаркі, асабліва як да чаркі.
А найстарэйшая баярачка-чмяліха
Так спявала, аж баяр пабрала ліха:

„Ой, багаты баяры, багаты,
Ды забыліся ўзяць грашаняты.
Хоць не шмат грашанят яны маюць,
Дык затое свой гонар трымаюць:
Хто капейку дае—грыўняй ліча яе,
А хто грыўню паклаў—што рубля дараваў“.

А як сыпнулі-урэзалі музыкі,
Дык узняўся разам гоман там вялікі.
Чмель пузаты на басолі гучна грае,
А на скрыпцы ёмка пчолка падсякае.
І знайшоўся мушанёнак нейкі малы,
Што званіў-такі не кепска у цымбалы.
Лоўка конікі у скоках выціналі,
Угару стрыбалі, звонка падпявалі:

„Камары скакаць
Выракаюцца:
Ногі доўгія—
Паламаюцца“.

Гэтак скачуць—хто патроху, хто памногу.
Нейкі конік адтаптаў чмялісе ногу.
Госці спорна п'юць-ядуць ды размаўляюць,
А музыкі граюць, дыхту заўдаваюць.
Ўмела муха на вяселле запрашаці,
Ды над тое лепей ўмела частаваці.

Усяго стаяла досыць для гасціны:
Нават мёд быў і чмяліны, і пчаліны.
Хрушч вялізны так гарэлкі насмактаўся,
Што зваліўся ды ў куточку высыпаўся.
Восы ў шатах чорных з жоўтымі стракамі
Проста елі мушку злоснымі вачамі.
А яна ля мужа скромненька сядзела
І зялёненькай спаднічкай зіхацела.
Мураўёўна нізка звесіла галоўку,
Бо занадта зацягнулася ў шнураўку.
Ды як скрыкнула, як ахнула раптоўна:
Ў кроплі дожджыка танула мураўёўна.

Ўсё сцямнела, кроплі шпарка застукалі,
У дупло, дзе мушка жыла, пападалі.
Пахаваліся ўсе госці у куточкі:
Так спынілася вяселле сярод ночкі.
А назаўтра ўсе, як толькі ўсталі зрання,
Дык пайшлі да камара на баляванне.
І былі яшчэ нарэшце перазовы,
Каб не стала аб радзіне кепскай мовы.

IV

Абляцела кветачка
Не ў пару.
Невясёла шэраму
Камару.
Як пачаў ён параю
З мушкай жыць—
Давялося беднаму
Патужыць.
Не умее мушачка
Працаваць,
Толькі умее з хлопцамі
Жартаваць;
Ані выткаць кросенкі,
Ані шыць,
Ані стравы хораша
Наварыць.
Паштурхаў камарычак
Галаву:
„Як я з гэтай жонкаю
Пражыву?”

Дзе я вочы, брацікі,
 Меў свае,
Як сабе за жоначку
 Браў яе?“
Паляцеў ён плакацца
 У лясок.
Сеў на дуб зялёненькі
 Пад лісток.
Пахіліў галовачку,
 Уздыхнуў,
Песню сумна, жудасна
 Зацягнуў:

„Выйду ў поле ды разважу тое гора,
Гэй, гаротнае, маркотнае!
Ты шырока, маё полеяка,
Ад кусточка да кусточка разлягаешся,
Ты глыбока, сэрца, краешся.
Дзе цяпер я смерць сваю спаткаю:
Ці у моры, ці у рэчцы, ці ў ставочку,
Што капытам пры дарозе быў прабіты
І да краю буйным дожджыкам наліты?

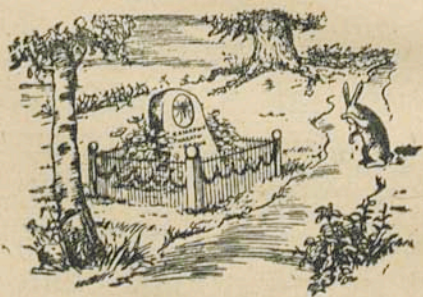
V

— Што за шум у бары учыніўся?
— А камарык там з дуба зваліўся.
Грымнуў ён на зямлю з высакосці
І пабіў-паламаў сабе косці.
Цеслі дошкі з дубоў пілавалі,
Габлявалі, труну змайстравалі,

Ўсю чырвонай кітайкай аббілі,
Стужкай чорнай з краёў адтачылі.
Гэй, кладуць камара ў дамавіну,
Сазываюць сяброў і радзіну.
Камары над труной затрубілі,
Светлячкі лепей зорак свяцілі.
— „Вы паціху, музыкі, зайграйце,
Маё сэрца у край не ўражайце!“
Горка мушка-ўдава галасіла,
Скорай смерці сабе прасіла:
„Мой мужочак, мой камарочак,
Ты падай мне з труны галасочак,

Ах, ніхто над табой не заплача,
Толькі хмарачка дробнымі дажджамі,
Толькі мушачка горкімі слязамі“.
Палажылі дамоўку на нары,
Паняслі праз лугі ды папары.
Ля дарогі магілу капалі,
І у ёй камара пахавалі.
У сырую зямельку зарылі,
Зверху насып вялікі зрабілі.
Людзі добрыя шляхамі мінаюць,
Шапкі нізка здымаюць, пытаюць:
— „Не іначай, вяльможны вандроўнік, —
Генерал ці маёр, ці палкоўнік“?
— „Не, ляжыць тут камар-камарочак,
У каторага з локаць насочак“.

Біліч 90

B000000027653 15